

SORA-LAKI

Sora laki tuli voimaan 1.1.2012 ja sen tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä lisäämällä koulutuksen järjestäjän mahdollisuutta puuttua tilanteisiin, jotka liittyvät opiskelijoita koskeviin soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin.

SORA-ohjeita sovelletaan sekä ammatillisessa koulutuksessa että ammatillisessa aikuiskoulutuksessa.

Luksiassa ns. sora-alat ovat

- sosiaali- ja terveysala
- logistiikka-ala/kuljetus
- turvallisuusala.

Oppisopimuksessa SORA-lain säännöksiä ei sovelleta, mutta oppisopimusta solmittaessa on tärkeää tiedottaa opiskelijalle tutkintokohtaisista terveydentilaa ja toimintakykyä koskevista vaatimuksista. Muutoin oppisopimuksessa noudatetaan työnantajan ohjeita ja määräyksiä.

Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opiskelijaksi ottamisen esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen perusteista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27, 27 a ja 27 b §:ssä ([951/2011](#)).

Tutkintokohtaiset terveydentila- ja toimintakykykuvaukset, joissa kerrotaan koulutusammatin ja työelämän vaatimuksista on esitetty Opetushallituksen ammatillisten perustutkintojen ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteissa

http://www.oph.fi/download/170668_koulutuksen_jarjestajille_keinoja_puuttua_opiskeluun_soveltumattomuuteen.pdf

HUOM : SORA-tutkinnoissa opiskelijaksi hakijan terveydentila ja toimintakyky (tähän rinnastetaan huumausaineiden käyttö tai päihderiippuvuus) on oltava sellainen, että hän oppilaitoksen/ työssäoppimispaikan arvion mukaan pystyy toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä ja työssäoppimisessa, kun opintoihin kuuluu alaikäisen turvallisuuteen, potilas- ja asiakasturvallisuuteen tai liikenteen turvallisuuteen liittyviä vaatimuksia.

Opiskelijaksi hakeutuvan tulee antaa pyydettyä koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä mahdollinen tieto aikaisemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta koskevasta päätöksestä. Opiskelijaksi hakeutuvan oma kuvaus nykyhetken terveydentilastaan riittää valintatilanteessa.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelijalla on 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este, hänet voidaan määrätä terveydentilan toteamiseksi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos ne ovat välttämättömiä opiskelijan terveydentilan tai toimintakyvyn selvittämiseksi (myös huumausainetestaus) Koulutuksen järjestäjä vastaa määräämistään tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista.

Huumausainetestaus

Lain (951/2011 34 a §) asettamin edellytyksin koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Koulutuksen järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitettua huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista. Opiskelijalle tehtävään huumausainetestaukseen sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta. Huumausainetestaus koskee kaikkia ammattiopistossa ja aikuisopistossa opiskelevia opiskelijoita kaikissa perustutkinnoissa, myös ennen 1.1.2012 aloittaneita.

Rikosrekisteriote

Opiskelijan tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä antaa 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua opiskeluoikeuden arviointia varten nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, jos opiskelijan opintoihin tai työssäoppimisjaksoon sisältyy olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Jos opiskelija kieltäytyy 32 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista terveydentilan toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Jos opiskelija kieltäytyy 32 a §:n 4 momentissa tarkoitettua rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi.

Opiskeluoikeuden peruuttaminen

Opiskeluoikeuden peruuttaminen sora-säädösten perusteella voi tulla kysymykseen lähinnä alalle soveltumattomuuden, puutteellisen terveys- tai toimintakyvyn tai aiemman rikostaustan vuoksi. Opiskelija voi olla alalle soveltumaton, jos hän esimerkiksi vaarantaa toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden. Soveltumattomuutta ratkotaan ensisijaisesti opinto-ohjauksen, opetusjärjestelyiden, opiskelijahuoltopalveluiden ja muiden ennaltaehkäisevien tukitoimien avulla tai niin, että opiskelija ohjataan jonkin muun alan opintoihin.

Kun opintoihin tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa opiskeluoikeuden laissa 951/2011 olevien perusteiden mukaisesti

määräaikaisesti enintään vuodeksi. Opinnoista, joihin tätä sovelletaan, säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella [1032/2011](#) 16 §.

Opiskeluoikeuden palauttaminen

Se, jolta on peruutettu opiskeluoikeus 32 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella, voi hakea koulutuksen järjestäjältä opiskeluoikeuden palauttamista. Opiskeluoikeus tulee palauttaa, jos hakija osoittaa, ettei opiskeluoikeuden peruuttamisen aiheuttaneita syitä enää ole. Opiskelijan tulee toimittaa koulutuksen järjestäjälle terveydentilaansa koskevat lausunnot.

Kurinpito

Opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskelusta pidättämisestä päättää koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimielin opiskeluoikeustoimikunta.

Opiskelijan määräaikaista erottamista, opiskelija-asuntolasta erottamista, opiskeluoikeuden peruuttamista tai opiskelusta pidättämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei hallinto-oikeus tai opiskelijoiden oikeusturvalautakunta toisin päättä.